

Datum

2024-12-19

Adress

Diarienummer

SBN-2024-872

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

Yttrande över Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser STK-2024-1475

Stadsbyggnadsnämnden har besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden tillstyrker förslaget som kan förväntas leda till en mer effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Yttrande

Stadsbyggnadsnämnden tillstyrker Boverkets förslag till ändring av plan- och bygglagstiftningen som om det genomförs, kan förväntas leda till en mer effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Att ändring av detaljplan ska göras genom att kommunen antar en ny detaljplan där samtliga bestämmelser tolkas om till nuvarande system medför att plantolkning och efterföljande processer förenklas, vilket är positivt. Att kommunen får möjlighet att överföra detaljplaner till dagens system för reglering av detaljplan genom s.k. omvandling är ett angeläget steg framåt i digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Förslaget innebär en utvidgning av vad som är möjligt att pröva genom ändring av detaljplan, utan att markens lämplighet provas på nytt i de delar den nya planen bekräftar gällande planförhållanden. Stadsbyggnadsnämnden anser föreslagen utvidgning välvägd då ändring även fortsättningsvis ska förhålla sig till planens ursprungliga syfte genom att en förutsättning är att den gällande planens syfte inte motverkas. Stadsbyggnadsnämnden instämmer med Boverkets uppfattning att ändring genom föreslagen utvidgning blir ett effektivare planeringsverktyg då detaljplaner lättare kan uppdateras i takt med samhällsutvecklingen.

Stadsbyggnadsnämnden vill framhålla behovet av vägledning från Boverket riktat mot kommunerna förutsatt att regeländringar införs i linje med förslaget, och som Boverket också påtalar i rapporten. Tolknings- och bedömningsutrymmet som uppstår då gamla planer ska översättas till dagens system ska inte underskattas och såväl av effektivitetsskäl som ur rättssäkerhetssynpunkt är det viktigt att det är tydligt för kommuner och andra berörda aktörer vad som ryms inom omvandling av detaljplan och vad som i sammanhanget är en tillåten ändring.

Vad gäller de tänkta bestämmelsernas utformning anser stadsbyggnadsnämnden att den föreslagna 4 kap 40 a § PBL bör omarbetas i syfte att uppnå en större tydlighet och för att systematiken bättre ska framgå. Som bestämmelsen är utformad kan första stycket punkten 2 läsas som en inskränkning i kommunens långtgående möjligheter enligt lagen att göra en ny detaljplan med annat innehåll än gällande plan. Jämför Boverkets föreslagna 4:40a första stycket punkten 2: Under förutsättning att den gällande planens syfte inte motverkas får kommunen anta en detaljplan som endast innebär vissa ändringar i förhållande till gällande plan.

Bestämmelsen kan lämpligen omformuleras så att det framgår att kommunen får anta ny detaljplan som innebär omvandling och att sådan detaljplan även får innefatta ändringar i förhållande till gällande plan, under förutsättning att den gällande planens syfte inte motverkas.

I Boverkets uppdrag har även ingått att göra en översyn av gällande rätt och rättstillämpning i fråga om olagliga planbestämmelser vilket resulterat i en vägledningstext som publicerats på PBL Kunskapsbanken. Översynen visar att planbestämmelser som saknat lagstöd av mark- och miljööverdomstolen bedömts ha rättslig verkan, men att det kvarstår en osäkerhet om olagliga planbestämmelser skulle kunna vara en nullitet.

Boverket menar att detaljplaner med bestämmelser som inte följer lagen behöver ändras eller upphävas för att få till en rättssäker tillämpning. Stadsbyggnadsnämnden anser att frågan om olagliga planbestämmelsers rättsverkan inte bör lämnas till rättstillämpningen utan att det med hänsyn till behovet av rättssäkerhet och förutsägbarhet bör framgå av lagen vad som gäller. Med hänsyn till att utgångspunkten är att planbestämmelser ska ha lagstöd menar stadsbyggnadsnämnden att det finns skäl att utgå från att olagliga planbestämmelser inte ska tillämpas, och att förutsättningarna för införande av en bestämmelse i PBL med sådan innebörd bör utredas. Jämförelsevis framgår redan av 8 kap 4a § PBL att om en detaljplan innehåller s.k. särkrav avseende byggnadsverks tekniska egenskaper är dessa krav utan verkan.

ordförande

Stefana Hoti (MP)

sekreterare

Kristina Andersson